

2024-08-30

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för ekonomi

Kostnadsunderlag, beräkning av avgift för provtagning och undersökning av kontaminanter år 2025 – 2027

1 Inledning

Avgifter innebär, i likhet med övriga offentligrättsliga avgifter, ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Föreskrifter om förhållandet mellan enskilda och det allmänna meddelas genom lag, 8 kap. 3 § regeringsformen. Regeringen kan, efter riksdagens bemyndigande, meddela sådana föreskrifter om avgifter, som på grund av 3 § annars skulle meddelas av riksdagen (8 kap. 9 § regeringsformen). Detta innebär att, om inte riksdagen vill bestämma storleken på avgiften, kan denna rätt delegeras till regeringen. Det tillhör undantagen att riksdagen väljer att själv bestämma avgifternas storlek. Riksdagen kan medge att regeringen i sin tur överlåter åt förvaltningsmyndighet att meddela bestämmelser (8 kap. 11 § regeringsformen). Bara om riksdagen uttryckligen har medgivit det kan således regeringen överlåta åt en myndighet att bestämma nivån på en ansökningsavgift.

I den finansiella styrningen av avgifter framgår av 5 § 2 st. avgiftsförordningen (1992:191) bl.a. att avgifter ska beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning), såvida regeringen inte har föreskrivit något annat. Regeringen har avseende avgifter på livsmedelsområdet föreskrivit annat när det gäller annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontroll som avser de verksamheter som omfattas av artikel 79.1 a och 79.2 i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel (kontrollförordningen).

Artikel 79 begränsningar, som innebär att alla kostnader inte får ingå i kostnadsmassan för avgiftsuttaget, gäller dock inte för avgifter beskrivet i detta dokument. Här tillämpas artikel 80, vilket innebär att EU-förordningen reglerar att nationell lagstiftning tillämpas. Detta innebär att full kostnadstäckning gäller.

2 Godkända kostnader

Enligt artikel 80 får medlemsstaterna ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt annan lagstiftning. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, har därför på nationell nivå möjlighet att föreskriva om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig

verksamhet. Bestämmelser om avgifter på livsmedelsområdet finns framför allt i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. I förordningen ges Livsmedelsverket bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter.

3 Kostnadsmassa till grund för beräkning av avgift.

Avgiften grundar sig på prognostiserade kostnader hänförliga till programmet för provtagning och undersökning av kontaminanter. Detta innefattar i huvudsak lönekostnader, material- och fraktkostnader, lokalkostnader, avdelningsspecifik administration- och chefsstöd samt myndighetsövergripande overhead. Det är flertalet avdelningar som är involverade i provtagningsarbetet och kostnadsmassan är därför summerad från olika avdelningar. Volymerna för provtagningsarbetet förväntas vara stabila under kommande treårsperiod, vilket innebär att avgiftsjusteringarna i huvudsak består av indexuppräknings samt ny OH-modell.

Nedan tabeller visar förväntad ekonomisk utveckling 2024 - 2027. Ingående balans 2025 beräknas bli nära 0 och därför förväntas detta inte påverka avgiftsberäkningen. Siffror 2024 avser budgeterade värden. Budgeten baseras på en kombination av tidigare årsutfall och förväntad arbetsinsats 2024. Kostnadsbeloppen 2025 - 2027 visar snittkostnad och är därför lika varje år.

Sammanställning Mjök

Prognos (tkr)	2024	2025	2026	2027
Intäkter	342	395	395	395
Kostnader	-371	- 386	- 386	- 386
Resultat	-29	9	9	9
Ingående balans	32	3	12	21
Utgående balans	3	12	21	30

Sammanställning Ägg

Prognos (tkr)	2024	2025	2026	2027
Intäkter	380	413	413	413
Kostnader	-412	- 429	- 429	- 429
Resultat	-32	-16	-16	-16
Ingående balans	35	3	-13	-29
Utgående balans	3	-13	-29	-45

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för ekonomi

2024-08-30

Sammanställning Kött

Prognos (tkr)	2024	2025	2026	2027
Intäkter	3 078	3 395	3 395	3 395
Kostnader	-3 336	- 3 475	- 3 475	- 3 475
Resultat	-258	-80	-80	-80
Ingående balans	285	27	-53	-133
Utgående balans	27	-53	-133	-213

3.1 Prognos genomsnittskostnader 2025 - 2027

Antalet prover baseras på krav i gällande lagstiftning¹. Kostnaderna fördelas utifrån antal prov på respektive anläggningstyp. På äggpackerier och slakterier fördelas antalet prover per anläggning baserat på den planerade produktionsvolymen för varje år, i enlighet med fördelningsnycklar som Livsmedelsverket beslutat om. På mejerier fördelas proverna i antal i proportion till mejeriernas invägda mjölkvolym. De fördelningsnycklar som använts vid beräkningen i tabellerna nedan är 9 % för mjölk, 10 % för ägg och 81 % för kött.

	Mjök	Ägg	Kött
Lönekostnader	-148	-164	-1 330
Externa tjänster	-13	-14	-114
Externa driftkostnader	-29	-33	-264
Interna kostnader	-69	-77	-622
Lokalkostnader	-39	-43	-347
Administration- och chefsstöd inom avdelning	-22	-24	-195
Myndighetsövergripande overheadkostnad	-67	-74	-603
Ingående balans 2025 (fördelat över 3 år) ²	-	-	-
Totalt	-387	-429	-3 475

¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/931 samt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/932 ska tillämpas från den 1 januari 2023.

² 2 Avgiftsförordningen 1992:191 5 § "En myndighet får bestämma storleken på andra avgifter än de som avses i 4 § endast efter särskilt bemyndigande från regeringen. Om inte regeringen har föreskrivit något annat, ska avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning)."

En avgift definieras normalt som en ersättning som helt eller delvis ska täcka statens kostnader för en direkt motprestation. För att uppnå tillåten kostnadstäckning i respektive avgiftsbelagd verksamhet ska myndigheten beräkna avgiftsnivån så att de långsiktiga godkända, legala kostnaderna täcks. Myndigheter ska principiellt anpassa kalkylen så att den över tid, på några års sikt, når en kapitalförändring som ger noll kronor som resultat. Det innebär att avgifterna ska beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten tillåtna kostnader³. Ingående balans 2025 beräknas bli nära noll och därför förväntas detta inte påverka avgiftsberäkningen.

3.2 Lönekostnader

Beräkning av personalkostnader grundar sig i budgeterad kostnadsnivå 2024 för personal inom Avdelningen för råd och reglering som arbetar med administration, samt personal inom Avdelningen för laborativ undersökning och analys som arbetar med analys. Chefer är exkluderade. Kostnader innefattar lön, sociala avgifter, skatt och förmåner. För att prognostisera kostnadsnivån 2025 - 2027 används myndighetens förväntade pris- och löneomräkning (PLO) för samma period. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan. Beloppen 2025 - 2027 visar snittkostnad och därför lika varje år.

Beräknad lönekostnad och index

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Mjök (tkr)	-142	-148	-148	-148
Kostnad Ägg (tkr)	-158	-164	-164	-164
Kostnad Kött (tkr)	-1 282	-1 330	-1 330	-1 330
Löneindex		2,3%	1,3%	1,5%
<i>varav arbetskostnadsindex</i>		3,3%	2,3%	2,5%
<i>varav produktivitetsavdrag</i>		-1,0%	-1,0%	-1,0%

3.2.1 Metoder för tidsredovisning

Sammantaget ställer lagstiftningen stora krav på redovisningen av arbetstiden. Redovisningsplanen utgör grunden för myndighetens uppföljning av kostnader och kopplar ihop verksamheten med ekonomin. Tidredovisning är i det sammanhanget en förutsättning för att få en rättvisande bild av kostnaderna. Redovisningsplanen är vanligen indelad i dels externredovisning (kontoplan), dels internredovisning (objektplanen). Externredovisningen visar vad som händer

³ Med räkenskapsårets resultat avses här det överskott eller underskott som sammantaget har uppstått i en myndighets avgiftsbelagda verksamheter.

mellan myndigheten och omvärlden medan internredovisningen hanterar händelser, omfördelningar och resursanvändning inom myndigheten.

När man avgjort vilken information som behövs bör man se om den kan tas fram utan tidredovisning. Om det inte är möjligt bör man överväga vilken metod som är lämplig. Det finns tre huvudmetoder att redovisa arbetad tid för tjänsteproducerande verksamheter, nämligen individuell tidredovisning, frekvensstudier och skattningar. Individuell tidredovisning är den i särklass vanligaste metoden inom statsförvaltningen följd av skattningar och sist frekvensstudier. Vid individuell tidredovisning anger personalen själv hur den har fördelat sin arbetade tid med stöd av instruktioner utifrån objektplanen. Inrapporteringen görs normalt i ett webbaserat formulär, på pappersblanketter eller på en Excelblankett. Vid frekvensstudier och skattningar kan personalen ange tidsåtgången på samma sätt som vid individuell redovisning men då endast periodvis. Man kan också låta någon annan person än den som utför arbetet direkt observera och anteckna tidsåtgången (frekvensstudier) eller på annat sätt bedöma tidsåtgången (skattningar). De tre metoderna har både likheter och skillnader när det gäller regelbundenhet, omfattning och kostnader (se vidare "Tidredovisning behövs i statlig förvaltning", ESV 2007:15).

Livsmedelsverket har en kombination i metoder med både en individuell tidredovisning och skattningar. Vid den verksamhet som detta underlag åsyftar har denna kombination nyttjats. I grunden sker individuell tidredovisning av personalen. Den rapporterade tiden följs upp under året, tillsammans med ansvarig chef, för att säkerställa att omfattningen överensstämmer med verksamhetens arbete.

3.3 Externa tjänster och driftkostnader

Beräkning av externa tjänster och driftkostnader grundar sig i budgeterad kostnadsnivå 2024. Posterna innefattar i huvudsak materialkostnader och fraktkostnader. För att prognostisera kostnadsnivån 2025 - 2027 används KPI med fast bostadsränta (KPIF) som index. Siffror framtagna av ESV. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan. Beloppen 2025 - 2027 visar snittkostnad och därför lika varje år.

Beräknad extern kostnad och index

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Mjök (tkr)	-12	-13	-13	-13
Kostnad Ägg (tkr)	-14	-14	-14	-14
Kostnad Kött (tkr)	-109	-114	-114	-114
Kostnadsindex		1,9%	1,9%	1,9%

3.4 Interna kostnader

Beräkning av interna kostnader grundar sig i budgeterad kostnadsnivå 2024. Arbetet avser internt köpta tjänster för provtagning på anläggningar, som utförs av Avdelningen för livsmedelskontroll. De interna kostnaderna innefattar även IT-förvaltning av databasen ELSA (som används vid rapportering till Efsa). Då de interna kostnaderna i huvudsak består av arbetstid har samma indexuppräkningsmetod använts som för lönekostnader. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan. Beloppen 2025 - 2027 visar snittkostnad och därför lika varje år.

Beräknad intern kostnad och index

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Mjök (tkr)	-67	-69	-69	-69
Kostnad Ägg (tkr)	-74	-77	-77	-77
Kostnad Kött (tkr)	-600	-622	-622	-622
Kostnadsindex		2,3%	1,3%	1,5%

3.5 Lokalkostnader

Inom arbetet med provtagning och undersökning av kontaminanter nyttjas både allmänna kontorslokaler och specifika labblokalerna. Kostnaden för huvudkontorets allmänna kontorslokaler fördelas ut per avdelning utifrån antalet anställda på kontoret. Kostnaden för labblokalerna fördelas direkt till Avdelningen för laborativ undersökning och analys och sedan vidare till aktuell insats. Detta är nytt inför 2025 och tidigare ingick lokalkostnaderna i myndighetens övergripande overheadkostnad. För att få relevanta lokalkostnader att utgå ifrån 2024, kombinerades den nya fördelningsnyckeln med kostnadsmassan från budget 2024. Denna kostnadsnivå justerades sedan med en indexuppräkningsmetod om 2% per år. Se beräknad kostnadsutveckling i tabellen nedan. Beloppen 2025 - 2027 visar snittkostnad och därför lika varje år.

Beräknad lokalkostnad och hyresindex

	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Kostnad Mjök (tkr)	-37	-39	-39	-39
Kostnad Ägg (tkr)	-41	-43	-43	-43
Kostnad Kött (tkr)	-334	-347	-347	-347
Kostnadsindex		2,0%	2,0%	2,0%

3.6 Administration- och chefsstöd inom avdelningen

Inom respektive avdelningen arbetar avdelningschef, enhetschefer och administratörer. Detta utgör avdelningens administrations- och chefsstöd. För provtagning och undersökning av kontaminanter innefattas kostnader från Avdelningen för råd och reglering, Avdelningen för laborativ undersökning och analys samt Avdelningen för livsmedelskontroll. Stödet är till för avdelningens samtliga verksamheter och fördelas inom avdelningen utifrån bruttokostnad per aktivitetskod. I myndighetens nya OH-modell definieras denna kostnad som OH 2. Detta är nytt inför 2025 och tidigare ingick dessa kostnader i myndighetens övergripande overheadkostnad. Förändringen genomförs för att nå en mer rättvisande kostnadsfördelning. Procentsatsen för OH 2 kan variera mellan olika avdelningar, beroende på hur stora avdelningsgemensamma kostnader avdelningen har. Det finns därför ingen generell procentsats. Se detaljerad beskrivning av ny OH-modell för mer information.

3.7 Myndighetsövergripande overheadkostnad

Livsmedelverket har gemensamma kostnader som är myndighetsövergripande. Detta innefattar i huvudsak stödfunktioner från IT, juridik, ekonomi, HR och kommunikation. Dessa kostnader inkluderas i kostnadskalkylen eftersom samtliga avdelningar inom myndigheten nyttjar dessa stödfunktioner. Denna kostnad fördelas inom myndigheten utifrån bruttokostnad inklusive administration- och chefsstöd. Detta är nytt inför 2025, då myndigheten tidigare använt lönekostnader som fördelningsnyckel. Förändringen genomförs för att nå en mer rättvisande kostnadsfördelning. I myndighetens nya OH-modell definieras denna kostnad som OH 1. Påslaget uppgår till 21%. Se detaljerad beskrivning av ny OH-modell för mer information.

4 Avgifter

Nedan följer en förteckning av avgifterna för Livsmedelsverkets uttag för provtagning och undersökning av kontaminanter.

4.1 Avgiften för mjölk

Tabellen visar förslaget på förändring per tusen liter obehandlad mjölk. Förslaget innebär att avgiftskollektivets totala kostnad för provtagning och undersökning skulle öka med 56 tkr till 395 tkr (beräknat med 2023 års produktionsvolym på 2 819 000 000 liter obehandlad mjölk som jämförelsetal).

Förslag till ny avgift	0,14 kr
Nuvarande avgift	0,12 kr

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för ekonomi

2024-08-30

4.2 Avgiften för invägning av ägg vid anläggningen

Tabellen visar förslaget på förändring per invägt ton ägg. Förslaget innebär att avgiftskollektivets totala kostnad för provtagning och undersökning skulle öka med 58 tkr till 413 tkr (beräknat med 2023 års produktionsvolym på 115 000 ton ägg som jämförelsetal).

Förslag till ny avgift	3,59 kr
Nuvarande avgift	3,09 kr

4.3 Avgiften för kött

Tabellen visar förslaget på förändring per slaktat ton kött. Förslaget innebär att avgiftskollektivets totala kostnad för provtagning och undersökning skulle öka med 563 tkr till 3 395 tkr (beräknat med 2023 års produktionsvolym på 563 000 ton slaktat kött som jämförelsetal).

Förslag till ny avgift	6,03 kr
Nuvarande avgift	5,03 kr